

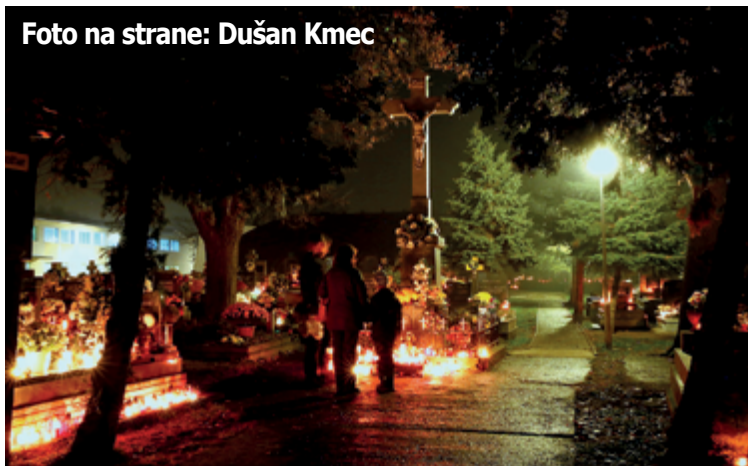
VALALICKÉ NOVINKY

Ročník XXX., 31. 10. 2024
Číslo 2, bezplatne
www.valaliky.sk

Spomíname

Foto na strane: Dušan Kmec

Zdeňka Mitrová, Vincent Kuc, Viera Horváthová, Helena Čechková, Irena Kosztyuová, Peter Štefan, Lukáš Krupáš, Milan Kiš, Dana Ječová, Imrich Figlár, Gustáv Horváth, František Jesenský, Štefan Palenčár, Mária Palenčárová, Margita Sajková, Terézia Štefanová, Iveta Karellová, Ladislav Üvegeš, Mária Staňová, Michal Potoma, Margita Hrobárová, Ján Sároši

„Nikto nie je ostrovom samým pre seba; každý je kusom pevniny, kusom súše; a ak more odmyje hrudu, Európa sa zmenší, akoby sa stratil výbežok zeme alebo sídlo tvojich priateľov či tvoje vlastné; smrť každého človeka umenší mňa, lebo ja som súčasťou človečenstva; a preto sa nikdy nepýtaj, komu zvoní do hrobu; zvoní tebe.“

John Donne, anglický básnik 1572–1631

Z PRACOVNÉHO STOLA STAROSTU

Valalické novinky, ako miestne periodikum prioritne informuje o dianí v našej obci. Nezvykneme sa vyjadrovať k politike ani celospoločenským témam, ak nemajú priamu súvislosť s našim regiónom. V

súčasnej situácii však nemáme inú možnosť. Väčšina miest a obcí čelí vážnym finančným problémom, v dôsledku znížených príjmov a zvýšených nákladov vplyvom inflácie a predovšetkým nárastu cien energií.

Obce v rokoch 2023 a 2024 mali, resp. majú kvôli zmenám zákonov nižšie príjmy až o pol miliardy eur. Ináč povedané naša obec má nominálne príjmy na úrovni roku 2022. Priamo z rozpočtu financujeme materskú školu, umeleckú školu, školský klub detí, kuchyňu a jedáleň. Z našich príjmov máme problém všetko zvlád-

nuť a momentálne „žijeme z mesiaca na mesiac“. A práve preto nemôžeme realizovať niektoré aktivity, ktoré sme si naplánovali. Súrne potrebujeme robiť kompletnú rekonštrukciu elektroinštalácie budovy MŠ Buzice, asfaltovať niektoré úseky miestnych komunikácií, rozšíriť verejný priestor na križovatke Hlavná, Kostolná a mnohé ďalšie menšie akcie. Máme schválené prostriedky z eurofondov na stavbu "Park Slnečná", kde potrebujeme peniaze na spolufinancovanie. V neposlednom rade musíme myslieť na združenú investíciu s VVS a.s. na dobudovanie vo-

dovodu a kanalizácie. Verme, že budúci rok bude pre nás priaznivejší a všetky plány finančne zvládneme.

V lete rady škôl rozhodovali, kto bude riaditeľom Základnej školy a Základnej umeleckej školy na ďalšie päťročné obdobie. Gratulujem zvoleným uchádzačom a želám im veľa síl, nadšenia a trpezlivosti v neľahkej práci. Zároveň chcem poďakovať Mgr. Kataríne Sýkovej za jej prácu pre rozvoj školy. Vo vedení Základnej školy bola pätnásť rokov. Ďakujem v mene zriaďovateľa ako aj v mene všetkých rodičov.

Stefan Petrik

A bud' svetlo

Pod lampou je najväčšia tma. A platilo to doslova v prípade sály kultúrneho domu, kde sa posledná rekonštrukcia svietidiel uskutočnila ešte v roku 2009. Väčšina žiaroviek už bola vypálená a preto sme zabezpečili ich výmenu. Ďakujeme **Štefanovi Leškovi**, ktorý si vzal celú rekonštrukciu na starosť a v spolupráci s našimi zamestnancami urobil všetky elektrikárske práce tak, že dnes je už sála plne osvetlená. Veríme, že problém máme vyriešený na veľmi dlhé obdobie.

Text a foto: Jana Pelegrin

Cyklochodníky sú jednosmerné

Na Hlavnej ulici máme už zopár rokov vybudované cyklochodníky na oboch stranách cesty. Sú vyznačené zvislým aj vodorovným dopravným značením. Všimli ste si však, že je na nich vyznačený aj smer jazdy? **Kto nám napíše, koľko šípok je spolu vyznačených v oboch smeroch na cyklistických chodníkoch a svoju odpoveď zašle na adresu kultura@valaliky.sk do konca novembra 2024,** jedného z vás odmeníme nádobou na zber plastov.

Zber nadrozmerného spáliteľného odpadu

Od 4.11.2024 do 29.11.2024 zbierame nadrozmerný spáliteľný odpad a to starý nábytok, koberce, dvere...

Domácnosť, ktorá má záujem o zber odpadu nahlási a dohodne si termín zberu na tel. čísle 0950 838 963, 055/6999824 alebo osobne v prevádzkarni na Kostolnej ulici. Ďakujeme, že separujete.

Gynekologická ambulancia GynVITA

Touto cestou Vás chceme informovať o možnosti vyšetrenia (preventívne prehliadky, tehotenské poradne, možnosti očkovania...) na našej gynekologickej ambulancii GynVITA, v zdravotnom stredisku Valaliky.

Ordinujeme podľa objednávok, prijímame nové pacientky. Plánujeme rozšírenie ordinálnych hodín.

Informujte sa a objednávajte sa na tel. čísle 0911 632 132. S pozdravom, teší sa na Vás MUDr. Lenka Falatová.

Blahoželáme

V auguste oslávil pán Štefan Bakši z Bernátoviec krásnych 95 rokov. K jubileu blahoželáme a prajeme všetko najlepšie.

Foto: Tomáš Vindt

Cintoríny nielen počas sviatkov

Na všetkých troch cintorínoch pribudli nové informačné tabule, ktoré vyrobil pán František Fečko.

Obsahujú mapu cintorínov so zoznamom všetkých hrobových miest. Údaje sú platné k 31.12.2022 a budú sa aktualizovať každé tri roky. Spolu máme v evidencii viac ako 1500 hrobových miest. V prípade, ak zistíte, že údaje v zozname nie sú správne, prosíme, aby

ste nás o tom informovali na obecnom úrade. Pri najbližšej aktualizácii mapy budú tieto údaje opravené.

V období sviatku Všetkých svätých sa zintenzívňuje nielen návštevnosť našich cintorínov, ale aj napĺňanie kontajnerov cintorínskym odpadom. Použité kahance, vence, ikebany, kytice je potrebné vyhadzovať do kontajnerov. Smetné koše pri vstupoch sú určené na menší odpad. Ešte pred sviatkami sme chceli na cintoríny

umiestniť nádoby na sklo a plasty. Avšak naša zberová spoločnosť nás upozornila na to, že tento odpad sa nerecykluje z dôvodu, že je znečistený voskom či sadzami. Čo však môžeme na cintoríny umiestniť sú nádoby na biologicky rozložiteľný odpad, to znamená živé kytice bez ozdôb, čečina a iné živé zelené zložky. Túto možnosť sa budeme snažiť využiť a v blízkej dobe doplniť nádoby na bioodpad.

Text a foto: Jana Pelegrin

DOBRÉ VEDIEŤ, ŽE

sa dá zakúpiť zberná nádoba na zmesový komunálny odpad na Obecnom úrade Valaliky

Aktuálna cena čiernej plastovej nádoby s dvomi kolieskami o objeme 120 l je 37,20 €/ks. Občan si zadováži smetnú nádobu na vlastné náklady. Ak nepostačuje jedna smetná nádoba, domácnosť prehodnotí počet smetných nádob. Domácnosť, ktorá pravidelne triedi odpad, nepotrebuje viac ako jednu až dve smetné nádoby. Nevykladajú sa vrecia k smetnej nádobe.

Čo robiť v prípade, ak potrebujem informácie ohľadom čipovania smetných nádob?

- kontaktovať Referát daní a poplatkov - t.č. 055/2028954 - referent Lenka Buzogová

Oprava verejného osvetlenia

V júni 2024 bolo v dôsledku blesku zničených 13 osvetľovacích telies, a to na ulici Záhradná, Na Valníku a Na Ortášoch. Začiatkom júla, po nahlásení poruchy nefunkčných osvetľovacích telies, sme dané osvetlenia demontovali a následne odniesli do opravy. Náhradné diely na naše osvetľovacie telesá sú dodávané z Talianska a keďže v letných mesiacoch je tam striktné dodržiavanie dovolenkového režimu, tak dodanie náhradných dielov sa značne oneskorilo. Až v uplynulých dňoch sa konečne podarilo spoločnosti Bellatrix svietidlá opraviť a následne sme zabezpečili ich montáž na pôvodné miesta. Ďakujeme obyvateľom za ich trpezlivosť.

Štefan Petrik

Kto má povinnosť podať daňové priznanie k dani z nehnuteľností?

Daňové priznanie k dani z nehnuteľností podávajú tie fyzické a právnické osoby, ktoré sa v roku 2024 stali vlastníckmi nehnuteľností v obci Valaliky (pozemok, stavba, byt a pod.) a to napr. kúpou, darovaním.

Čiastkové daňové priznanie podáva každý, kto už vlastnil nehnuteľnosť v obci a ďalšie mu v roku

2024 pribudli alebo ubudli (kúpa, predaj, darovanie, vyvlastnenie). Takéto daňové priznanie je povinné podať aj daňovník, u koho nastali zmeny vo výmere pozemkov a využití, či iné, ktoré majú vplyv na určenie dane a to napríklad, ak ste dostali v roku 2024 stavebné povolenie, alebo vám bolo vydané kolaudačné rozhodnutie zo staveb-

ného úradu. Pre vznik daňovej povinnosti je rozhodujúci stav k 1. 1. príslušného zdaňovacieho obdobia. Komu táto povinnosť vznikla, musí podať daňové priznanie k dani z nehnuteľností v termíne do 31. 1. 2025.

Nezabúdajme, že daň sme povinní platiť aj za psov, čiže ak ste si zaobstarali psíka a je starší

ako 6 mesiacov a chováte ho v obci Valaliky, vzniká vám takisto povinnosť podať daňové priznanie za psa a to kedykoľvek v priebehu roka, do 30 dní odo dňa, kedy dosiahol vek 6 mesiacov. Tiež netreba zabúdať ohlásiť každú zmenu - úhyn, darovanie, vtedy vám daňová povinnosť zanikne.

Martina Demková

Aktivity Klubu seniorov

Začiatkom marca (4.3.2024) sme navštívili pomerne málo známe Súkromné múzeum pani Kocelkovej v susednej Geči.

V rámci akcie Deň ľudovej rozprávky naše členky (Marta Čigašová, Terézia Danková, Terézia Lešková Jolana Takáčová a pani Eva Výrostková) čítali najmenším čitateľom rozprávky v knižnici obecného úradu.

Každoročné podujatie Maľované vajíčko, ktoré organizuje Obecný úrad Valaliky v spolupráci s Klubom seniorov a Zväzom drobných chovateľov Geča sa stretlo s nečakane obrovským záujmom verejnosti.

Významným zahraničným podujatím klubu bol autobusový zájazd do poľského Krakowa, kde sa začiatkom mája 2024 konala odpustová slávnosť Božieho milosrdenstva.

Dvadsaťmáj sme mali spoločnú opekačku v záhrade obecného úradu, kde sme si pripomenuli a uctili jubilujúcich členov.

Autobusom sme navštívili aj Medzevské technické múzeum. Na spiatocnej ceste sme ešte navštívili Rozárium v Nižnej Myšli a tiež Archeologický skanzen Nižná Myšľa.

Cieľom návštevy Botanickej záhrady Košice bola výstava exotických motýľov.

Výbor klubu sa stretol 10.6.2024, aby prerokoval program blížiacich sa návštevy z družobných obcí Košťany nad Turcom a Košťany z Čiech a pripravovanú návštevu seniorov z týchto obcí, ktorá sa uskutočnila v dňoch 14. - 15. júla spolu s Valalickým jarmokom.

V rámci tretieho zájazdu sme navštívili vodnú nádrž Domaša a previezli sme sa loďou Bohémia. Tu sme boli oboznámení s históriou výstavby vodného diela Domaša. Zastavili sme sa aj v obci Vyšná Šebastová, kde sme navštívili miestnu, dnes už veľmi známu Ružencovú záhradu.

V polovici júla sme sa boli autobusom spoločne s okúpať v

maďarskom Sárospataku.

V auguste sme sa stretli na druhej opekačke, kedy sme spoločne oslávili narodeniny pani Alžbety Sajkovej.

V septembri sme navštívili Poľovnicko lesnícke múzeum v Bijacovciach a opálovú baňu pri Prešove.

Posledným výletom bol zájazd do Poľska na trhy v Nowom Targu.

Na záver roka chystáme Vianočné posedenie členov klubu seniorov, ktoré sa uskutoční v stredu 18. decembra 2024 o 15.00 hodine v KD Valaliky.

**Za klub seniorov
zapísal Milan Tóth
Foto: Dušan Kmec**

Seniori, zbystrite pozornosť, ak vás ktokoľvek telefonicky žiada o peniaze!

Polícia upozorňuje občanov, najmä seniorov, aby boli pri komunikácii s cudzími osobami opatrní, aby boli obozretní voči neznámych osobám, ktoré by ich mohli telefonicky alebo osobne kontaktovať a žiadať o peniaze a cennosti, či ponúkať pomoc. Je dôležité, aby v žiadnom prípade nevpúšťali cudzie osoby do svojich príbytkov, rovnako tiež osoby, ktoré nepoznajú, prípadne osoby, ktoré ich navštívili a sami bez ich kontaktovania ponúkajú pomoc. **Pri objasňovaní týchto prípadov Policajný zbor uvíta, ak by takéto osoby kontaktovali políciu už pri prvých náznakoch, že ich chce niekto uviesť do omylu či pripraviť ich o financie. A to aj vtedy, ak by sa ďalším vyšetrovaním podvodné konanie nepreukázalo.**

NEVERTE OSOBÁM

- ktoré tvrdia, že sú pracovníci Slovenskej pošty a nesú vám preplatok

- ktoré tvrdia, že sa nachádzate v nebezpečenstve a niekto vás chce okradnúť,

- ktoré sa predstavia ako policajti a vyzývajú vás, aby ste peniaze a cennosti, ktoré máte vložili do tašky a vyhodili z okna alebo odovzdali neznámej osobe,

- ktoré sa predstavia ako lekári, či policajti a oznámia vám, že váš príbuzný mal alebo zapríčinil dopravnú nehodu, pri ktorej sa zranil spolu s inými osobami a s úrnom potrebuje peniaze.

Skôr ako niekomu zveríte svoje celoživotné úspory, poraďte sa so svojimi príbuznými!

Niekoľko dôležitých rád, ako sa nestat' obeť podvodníkov a zlodějov:

- Nekomunikujte s osobami, ktoré sa v telefóne vydávajú za vášho príbuzného, lekára, policajta, či inú osobu a žiadajú od vás peniaze, takýto hovor ihneď ukončite.

- Nehovorte do telefónu, koľko peňazí máte doma alebo v banke.

- Nevyhadzujte peniaze a cenné predmety z okna.

- Nevyberajte pre cudzie osoby peniaze z bankomatu alebo zo svojich účtov.

- Nedávajte peniaze a cenné predmety cudzej osobe, aj keď tvrdí, že ju za vami posielala váš príbuzný.

- Neriad'te sa pokynmi volajúceho podvodníka a neverte príbehu, ktorý vám do telefónu rozpráva!

- Nezabúdajte, že preplatky a nedoplatky sa nevyplácajú v hotovosti prostredníctvom zamestnancov spoločností, či iných osôb.

- Ak sa volajúci vydáva za vášho príbuzného alebo volá v jeho mene, obratom si u príbuzných overte informácie, ktoré vám uviedol v telefóne!

- Ihneď volajte svojim príbuzným alebo známym, ktorým dôverujete a povedzte im, aký ste mali telefonát, poraďte sa s nimi!

- Cudzie osoby nikdy nevpúšťajte do svojho príbytku a nezostávajú s nimi osamote!

100. výročie narodenia pána farára Elemíra Nickela

Starý pán farár, ako ho mnohí Valaličania nazývajú, sa narodil 7. júla 1924 v obci Budimír ako najmladší syn Jozefa Nickela a Veroniky, rodenej Čopovej.

Jeho sestra tiež zasvätila svoj život, keď vstúpila do rehole alžbetínok. Po skončení základnej školy v rodnej obci začal navštevovať osemročné Československé štátne reálne gymnázium v Košiciach. Počas druhej svetovej vojny boli Košice pripojené k Maďarsku, čo ho viedlo k prestupu na gymnázium v Prešove. Po skončení vojny dokončil svoje stredoškolské štúdiá na gymnáziu na Poštovej ulici v Košiciach.

Po maturite pracoval ako figurant v Cestných stavbách Košice. Na jeseň roku 1946 nastúpil do Kňazského seminára sv. Karola Boromejského v Košiciach, ktorý bol však zrušený. To ho viedlo k prestupu do centrálneho seminára v Bratislave, kde svoje štúdiá ukončil a dňa 23. decembra 1950 v kaplnke Arcibiskupského úradu v Trnave prijal kňazskú vysviacku, kde bol vysvätený pre Košickú diecézu. Ako kaplán pôsobil krátko na detskej klinike v Bratislave a vo farnostiach Trebišov (1951), Košické Olšany (1952) a Haniska pri Košiciach (1952).

Po zatknutí a väznení profesora Štefana Hlaváča bol práve Elemír Nickel 1. novembra 1952

Čestný občan obce Valaliky pri oslave 80. narodenín, vpravo Peter Lazor

Okolo roku 1950

pridelený za správcu farnosti Všetechsvätých s filiálkami Buzice, Bernátovce, Košťany, Geča, Kokšov-Bakša a Gyňov (dnes farnosť Valaliky). Pôsobil tu dlhých 46 rokov. Mnoho ľudí nevedelo, že tento dlhodobý pobyt bol vlastne vynúteným domácim väzením. Počas tohto pôsobenia prežíval so svojimi veriacimi ich každodenné starosti. Krstil, spovedal, pripravoval deti k prijatiu Eucharistie, sobášil i pochovával a neúnavne slúžil sv. omše. Vyučoval náboženstvo, venoval sa chlapcom – miništrantom a to nielen pri príprave na svätú omšu, ale aj hraním futbalu a voľnočasovými aktivitami. Podporoval detský a mládežnícky zborový spev. Bol neskutočne dobrým kazateľom a jeho kázne sa prepisovali na písacích strojoch a slúžili ako podklady pre študentov teológie. Dodnes sa zachovali stovky jeho kázni. Zaslúžil sa o vybudovanie novej farskej budovy a počas politického uvoľnenia pozval

do farnosti krížové sestry, ktoré mali zriadený kláštor na starej fare. Po opätovnom politickom uvoľnení po roku 1989 pozval do farnosti Misijnú kongregáciu sestier Ducha Svätého, ktoré mali svoj kláštor v cirkevnej budove, kde dnes sídli základná umelecká škola. Vždy dbal o dobro svojich veriacich, ale bol aj milovníkom zvierat. Mal viaceré psy a osobne sa staral o bocianie hniezdo umiestnené na komíne starej fary. Venoval sa včelárstvu, chovu hydiny a holubov.

K jeho početným zásluhám patrí aj výstavba filiálneho kostola v Geči, ktorý svojou veľkosťou patrí k najväčším v celej Košickej arcidiecéze. Počas jeho pôsobenia vstúpilo do rehole sedem dievčat a za kňazov bolo vysvätených päť mužov a jeden trvalý diakon. Pre mnohých sa stal stelesnením dobrého pastiera a istým nemenným pilierom. Až do 20. júla 1998, keď bol preložený po takmer polstoročí za duchovného správcu Fakultnej

nemocnice L. Pasteura na Rastislavovej ulici v Košiciach. Aj tam pôsobil veľmi svedomito a obetavo. Zrekonštruoval a skrášlil nemocničnú kaplnku, ktorá bola vďaka nemu vždy plná veriacich. Pravidelne za ním chodievali aj bývalí farníci. Avšak ako sám vravieval, jeho najpotrebnejšou úlohou bolo zaopatrovanie chorých na nemocničnom lôžku. Tých odprevádzal priamo do neba. Túto náročnú úlohu vykonával až do apríla 2006, kým si po páde nezlomil nohu a sám neskončil pripútaný na nemocničnej posteli. Zomrel 28. októbra 2006 vo veku 82 rokov po 56 ročnej kňazskej službe. Vo Valalikoch sa s ním veriaci rozlúčili 30. októbra a nasledujúci deň sa konala zádušná sv. omša v Geči, po ktorej boli jeho telesné pozostatky uložené na valalickom cintoríne v časti Všetechsvätých. Pri jeho hrobe sa dodnes zastavujú ľudia s modlitbou a čítajú jeho epitaf: **"Prestal čas - začala večnosť. Pane zmiluj sa."**

Učitelia, na ktorých nezabudneme

13. apríla 2024 mnohých zasiahla smutná správa, že zomrela pani učiteľka a zástupkyňa Helena Čečková. Pochádzala z malej dedinky Bžany pri Domaši. Vyrastala v krásnom kraji, ktorý milovala. Mala 4 súrodencov. Hoci si nezaložila vlastnú rodinu, rozhodla sa pre povolanie učiteľky, ktorému zasvätila celý svoj kariérny život (45 rokov) a z toho vyše polovicu vo funkcii zástupkyne riaditeľov školy na základnej škole vo Valalikoch.

Ako učiteľku ju poznali celé generácie žiakov, lebo učila na prvom stupni, ale aj na druhom – ruštinu a varenie, čím si získala nielen dievčatá, ale predovšetkým chlapcov, ktorým jedlá dievčence s radosťou podávali. Pripravovala žiakov na súťaže v prednese ruskej poézie a prózy aj v speve ruských, ukrajinských a rusínskych piesní. Pomáhala aj obci, keď recitovala na civilných sobášoch. Starší si ju môžu pamätať ako mladú ochotníčku, keď hrávala s valalickou mládežou divadelné predstavenia na veľmi vysokej úrovni. Rada sa elegantne obliekala, upravovala vlasy, venovala sa ručným prácam, rôznym dekoráciám, pestovala kvety, čítala knihy, mala rada folklór, zbierala huby, lesné plody, varila, zavárala,... Čas dôchodku prežila striedavo v rodnej obci Bžany aj vo Valalikoch. Avšak prišli zákerné choroby, ktoré ju postupne pripútali na lôžko a v apríli tohto roku nás navždy opustila vo veku 74 rokov. Správa o jej odchode zarmútila mnohých, ale na facebookovej stránke Valalík hneď reagovali stovky ľudí a bola radosť čítať krásne vyznania na jej adresu. Mladší aj starší sa vyznávali a ďakovali za odovzdané vedomosti,

Helena Čečková (vpravo)

prístup a dokonca aj za tie recepty, ktoré dievčatá naučila. Na záver jedno z najkrajších vyznaní – Ďakujeme, nezabudnuteľná pani učiteľka!

A len čo vznikol tento článok, už nás čakala ďalšia smutná správa o odchode bývalého pána riaditeľa - Michala Potoma. Bol prvým riaditeľom tunajšej základnej školy a jemu vďačíme, že vznikol jeden veľký areál, ktorý navštevovalo vyše 900 žiakov. Často svojpomocne vznikalo zázemie pre žiakov z troch dedín. Zaslúžil sa o vybudovanie parku, bežeckej dráhy, klziska a vybavenie záhrady, kde bol altánok s fontánou a skleníkmi. Ale okrem riadenia školy a vyučovania prírodovedných predmetov, hlavne matematiky, to bol aj milujúci manžel, otec, dedko a pradedko.

Michal Potoma

V posledných rokoch poznačený vekom, keď odovdel, tak bol stále aktívny v klube seniorov. Na „staré“ kolená sa vrátil k hre na ústnu harmoniku, čím rozveseľoval svoje okolie. Ako povedal: „je to ako bicyklovanie, keď ste sa to raz naučili, tak už to viete.“ A hoci už bol v pokročilom veku, 93 rokov, stále navštevoval futbalové zápasy, kultúrne podujatia a staral sa o okolie svojho bytu – predovšetkým o ruže. O vzniku a fungovaní tunajšej školy napísal niekoľko článkov do našich novín. Z nich vyberieme jeho želanie: **„aby ste nezabudli na školské roky, na učiteľov, ktorí vás naučili čítať, písať, počítať, slušne sa správať a zodpovedne konať.“** Naozaj nezabudneme!

Pavol Kacvinský
Foto: archív

50. rok umeleckej školy vo Valalikoch

Po horúcom lete sme otvorili brány všetkých pracovísk umeleckej školy takmer 700 žiakom. V obci Valaliky navštevuje školu viac ako 200 z nich. Odštartovali sme päťdesiaty školský rok našej činnosti. Plní tvorivých nápadov sme pre žiakov pripravili koncepciu podujatí, tradičných i špeciálnych. Je to pestrá zmes koncertov, výstav, súťaží, workshopov a iných inšpiratívnych aktivít.

Tešíme sa na spoluprácu so základnou i materskou školou a samozrejme sa s radosťou zúčastníme i na podujatiach obce Valaliky.

Za celý tím mojich kolegov Vás pozývam na naše podujatia, ktoré Vám približujeme i na webovej stránke zusvalaliky.sk.

Nadšencom umenia prajeme krásny rok so ZUŠ-kou Valaliky!

Anna Gordan

Novinky v Základnej škole

Na začiatku školského roka čakalo na žiakov prekvapenie v podobe zmeny riaditeľa a zástupcov školy. Na post riaditeľa školy bol vymenovaný Mgr. Milan Hovanec, ktorý si zvolil za svojich zástupcov Mgr. Jána Hamadeja a Mgr. Františku Nemetovú. Ich cieľom je spoločne s pedagogickým zborom viesť školu k napredovaniu vo všetkých smeroch, ktoré budú žiakov posúvať k ich budúcnosti. Zároveň je veľmi dôležité pokračovať sa bývalej pani riaditeľke Mgr. Kataríne Sýkorovej a jej zástupkyňiam PaedDr. Ing. Adriane Vargovej a PaedDr. Lucii Petrvalskej za doterajšie vedenie základnej školy.

V tomto školskom roku navštevuje našu školu 549 žiakov

z toho 61 prvákov, ktorých bude viesť 43 členný pedagogický zbor. Žiakom a pedagógom bude pomáhať školský podporný tím so špeciálnou pedagogičkou, psychologičkou a pedagogickými asistentkami. Škola v tomto roku prešla aj na nový informačný systém Edupage. V školskom klube detí nám pribudlo ďalšie, v poradí už piate oddelenie. Čakajú nás aj viaceré školské akcie, športové a vedomostné súťaže, siedmakov lyžiarsky výcvik, tretiakov škola v prírode a mnoho ďalších aktivít.

V budúcom školskom roku sa v našej škole plánuje vzdelávať podľa nového Štátneho vzdelávacieho programu, ktorý otvára príležitosť učiť moderne a s ohľadom na potreby

každého žiaka. Ten predstavuje konkrétne ciele výchovy a vzdelávania, či rámcové učebné plány, výkonové a obsahové štandardy, ktoré presnejšie definujú, čo majú žiaci vedieť na konci jednotlivých vzdelávacích

cyklov. V tomto smere je program otvorený aj rodičom ako spoluautorom. Pevne veríme, že spoločnými silami vybudujeme silný základ do budúcnosti pre naše deti.

Text a foto:
kolektív ZŠ Valaliky

Materskej škole pribudla nová trieda

Nový školský rok 2024/2025 sme začali už ako osemtriedna MŠ s celkovým počtom 170 detí, z nich 61 detí plní povinné predprimárne vzdelávanie. V kmeňovej MŠ na Polnej 4, ktorá prešla rekonštrukciou a rozšírením jej kapacity nám pribudla nová trieda, ktorú sme 2. septembra uviedli do prevádzky. Na Polnej 4 máme 126 detí, ktoré sú rozdelené do 6 tried podľa veku detí. V 5. a 6. triede je spolu 47 detí, ktoré plnia povinné predprimárne vzdelávanie, z nich 7 pokračuje v plnení povinného predprimárneho vzdelávania. Na elokovanom pracovisku Hlavná 57 máme 44 detí rozdelených do 2 tried podľa veku. Na elokovanom pracovisku plní povinné

predprimárne vzdelávanie 14 detí, z nich 2 pokračujú v plnení povinného predprimárneho vzdelávania.

Školský rok sme začali dobre pripravení a tešili sme sa na nové detičky. Rozšírením kapacity MŠ sme mohli vyhovieť všetkým záujemcom s trvalým pobytom v obci, ktorí v čase

zápisu podali žiadosť o prijatie svojho dieťaťa do MŠ. Adaptácia hlavne u najmladších bola spočiatku ťažká, bol krik a plač. Nástupom do kolektívu si však postupne začínajú zvykať, spoznávajú nové osoby, ktorým začínajú dôverovať, naučia sa nadviazať nové vzťahy, fungovať v skupine rovesníkov. Postupne sa

ich slzičky vykotúľané v šatni v septembri vytrácajú a menia sa na radosť a pocit bezpečia medzi svojimi pani učiteľkami a rovesníkmi v triede.

Želáme si, aby školský rok bol pre nás všetkých úspešný a aby sa deťom v škôlke páčilo

Renáta Timková
Foto: Emília Dobošová

Vývoj počtu žiakov v našich školách

V septembri sa začal nový školský rok a do väčšiny našich škôl nastúpil v porovnaní s ostatnými rokmi vyšší počet detí. Opýtali sme sa riaditeľov škôl ako vnímajú trend vývoja počtu žiakov na jednotlivých školách, čím je z ich pohľadu ovplyvnený a aké to má dopady na školu.

Mgr. Milan Hovanec, riaditeľ Základnej školy Valaliky

Existuje niekoľko faktorov, ktoré môžu ovplyvniť zvýšený počet záujemcov o základnú školu. V prvom prípade hovoríme o demografických faktoroch. Obec Valaliky je obcou s druhým najväčším počtom obyvateľov v okrese Košice - okolie. S rastúcou populáciou v obci, najmä mladých rodín, ktoré prirodzene majú väčší počet detí a tie potrebujú plniť povinnú školskú dochádzku. Prílivom nových obyvateľov do obce sa zvyšuje aj počet zapísaných detí do školy. Evidujeme prípady, keď rodiny odišli do zahraničia a tie sa postupom času vrátili do rodnej obce a ich deti pokračovali v povinnej školskej dochádzke na našej škole.

Dalším faktorom, ktorý ovplyvňuje zvýšený záujem o našu školu je stúpajúca kvalita výučby. Kvalifikovaní učitelia a odborní zamestnanci, ktorí používajú efektívne metódy výchovy a vzdelávania prispievajú k tomu, že sa naši žiac umiestňujú a sú úspešní na stredných školách. Obslužné činnosti, ktoré zabezpečujú prevádzkoví zamestnanci, prispievajú k celkovej zvyšujúcej sa úrovne školy. Dalším faktorom je, že škola je bezpečným a podnetným prostredím,

		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Základná škola Valaliky		491	498	508	515	519	532	549
Materská škola Valaliky		155	156	150	155	155	152	169
Základná umelecká škola Valaliky	individuálna forma*	481 (124)	463 (105)	449 (108)	448 (103)	423 (97)	425 (96)	399 (88)
	skupinovú formu*	240 (95)	253 (90)	208 (73)	225 (71)	254 (95)	260 (103)	282 (102)
Školský klub detí		92	104	83	82	90	98	124

*v zátvorke sú uvedené počty detí, ktoré navštevujú základnú umeleckú školu v obci Valaliky (ostatné deti navštevujú školu v niektorom z elokovaných pracovísk školy, ktoré sídlia v iných obciach)

ktoré podporuje učenie a rozvoj detí. Má v ponuke aj mimoškolskú, záujmovú činnosť a možnosť stravovania. Materiálno-technické vybavenie školy, okolie školy a vzhľad budovy má nemalý podiel na zvýšený počet záujemcov o základnú školu. Cítíme veľkú podporu rodičov, ktorí sa aktívne podieľajú na vzdelávaní detí, vrátane podpory pri školských aktivitách.

Zvýšený počet detí na základnej škole má niekoľko významných dopadov. Vede k zvýšeniu investícií do školského zariadenia, učebných pomôcok a profesijného rozvoja učiteľov, zvýšeniu počtu učiteľov, odborných a prevádzkových zamestnancov. Z pohľadu rozvoja infraštruktúry, je potrebné zabezpečiť adekvátne miesto pre stravovanie, vedie k rekonštrukcii a reorganizácii učební a rozširovaniu budov a športovísk. Zároveň so zvyšujúcim sa počtom detí v škole je dôležité brať do úvahy aj sociálnu rozmanitosť, ktorá vedie k inkluzívnemu prístupu vo výchove a vzdelávaní pre všetky deti.

Anna Gordan, Dis.art., riaditeľka Základnej umeleckej školy Valaliky

Počet žiakov študujúcich v Základnej umeleckej škole za spomínané obdobie má skôr stabilnú hodnotu, ktorá v podstate dosahuje našu súčasnú možnú kapacitu. V rámci celkového počtu sa však čiastočne mení záujem o jednotlivé študijné odbory, či hudobné nástroje.

Hlavným momentom, ktorý ovplyvňuje záujem o umelecké vzdelanie je samozrejme kvalita nami poskytovaného vzdelania a celkový imidž, ktorý naša škola má. Stúpajúci trend v počte uchádzačov o umelecké štúdium tiež pociťujeme najmä na tých pracoviskách, kde pribúda žiakov v základných školách.

Vyšší počet žiakov, respektíve uchádzačov o štúdium, má pozitívny dopad na našu školu. Máme tak možnosť v rámci talentových skúšok prijímať najmä talentované deti, ktorých umelecké smerovanie má perspektívu, čo samozrejme ovplyvňuje výsledky a úspechy, ktoré dosahujeme.

Valalické filmové leto

Po nebývalom úspechu, ktoré malo minulý rok premietanie pod holým nebom, sme sa rozhodli potešiť celé rodiny aj toto leto. Tentoraz sme zabezpečili premietanie aj dospelým.

V auguste sme premietli na ihrisku Detský svet (za kostolom) animovaný dobrodružný film Fantastická trojka. Využili sme krásny teplý záver leta a aj v septembri sme deťom, ale aj ich rodičom prezentovali francúzsku animovanú rozprávku Myška Pattie – Na vlnách dobrodružstva.

Toto leto k nám premiérovú zavítalo **Túlavé kino**, ktoré premietlo na dopravnom ihrisku vyše 200 divákom slovenský kino-hit **KAWEJ**. Prijemná

atmosféra pod holým nebom, animované postavičky, humor, deky, karimatky, pukance, radostné detské oči, výbuchy smiechu. To bol záver premietania pod holým nebom. Verím, že sa zabavili veľkí aj malí.

Poslednú septembrovú sobotu nám ešte v KD Valaliky premietlo Túlavé kino filmovú drámu Jiřího Mádlu VLNY. Táto produkcia sa však už nestretla s veľkým záujmom divákov. Možno vážnosť námetu, nepriazeň počasia či strata čara premietania pod holým nebom divákov odradila.

Uvidíme sa na budúci rok, ale už radšej vonku.

Text: Martina Matiová

Foto: Dušan Kmec

Dni obce a Valalický jarmok

František Výrostko
a Maroš Bango

Tohoročný jún bol pre pracovníkov obecného úradu veľmi náročný. Čakal na nás neľahký oriešok, pripraviť Dni obce Valaliky, 29. ročník Valalického jarmoku a Medzinárodné stretnutie Košťancov (o ktorom samostatný článok je na strane č.10).

Sportovali deti v materskej i základnej škole. Piatkového behu sa zúčastnilo 45 malých i veľkých bežcov. Turnaje v minifutbale mužov a stolnotenisový turnaj preverili schopnosti našich mužov, žien aj detí. V kultúrnom programe Valalického jarmoku nesmeli chýbať zástupcovia našich škôl a súborov. Svoje umenie prezentovali členovia Dychovej hudby Valaliky, žiaci a učitelia Základnej umeleckej školy, ŽSS Paradne nevesty, FSK Kadlubek. Srdce každého milovníka folklóru potešilo vystúpenie jubilujúceho FS Železiar z Košíc, ktorý oslávil 60. výročie vzniku súboru. Programom "Pocta legendám"

divákov potešil nevidiaci spevák Maroš Bango. Veľký aplauz si aj vyslúžilo vystúpenie Adama Ďuricu s kapelou. Prekvapením bol moderátor jarmoku – pán **František Výrostko**, ktorý v sebe nezaprel svoj herecký talent a skvelo zabával publikum. Pomohol odovzdať oceneným **Ladislavovi Andorovi a Eve Vyrostkovej**.

Cenu obce Valaliky a Čestné občianstvo páňovi Františkovi

Eva
Vyrostková
a Ladislav
Andor

FS Železiar

Pelzovi. Sme radi, že sa nám ho podarilo prevapit' a dojať - stal sa tiež Čestným občanom obce Valaliky. Nesmelo chýbať ani vyhodnotenie športových súťaží a súťaže o najkrajšiu záhradku, či bohatá tombola.

Medzi sprievodné atrakcie patrila výstava hydiny a vtáctva drobnochovateľov a stánky mnohých remeselníkov a obchodníkov. Deti si prišli na svoje v tvorivých dielnach a pri

atrakciách ako skákací hrad a maľovanie na tvár. Program Dní obce sme uzavreli duchovne a to v nedeľu slávnostnou sv. omšou vo farskom kostole vo Valalikoch. Vďaka patrí sponzorom Valalického jarmoku: Kosit, s.r.o. Košice, Imrich Straka, MAŠ KLIMA, PRAMEN ZDRAV, František Fekete, MARSIL KAMENÁRSTVO, MILK AGRO, ELEKTRO STRACHAN, Michal Majoroš, Jaroslav Čigaš, Mária Hricišonová, Domama, Diskont u Stanky, Diskont ESSO, Denisa Takáčová, DROGÉRIA PAPIERNÍCTVO DP, Beáta Lešková, Súkromná MŠ Domček, Black Sport, Silvia Timková – Solárium-Nechtový design, Stanislava Sviatková, Alica Čigašová, Martina Bakšiová, Oľga Schmiedt, Helena Szaboová, Dana Tkáčová, TSV Papierníctvo, Soňa Lejková, Mária Kvetkoová.

Martina Matiová
Foto: Dušan Kmec

Tvorivé dielne - pani Schmidtová

Adam Ďurica
s kapelou

Košťanci sa po roku opäť stretli

V dňoch 14. až 16. júna 2024 sa uskutočnilo v poradí 13. medzinárodné stretnutie Košťancov, na ktoré pozvánku tentokrát svojim priateľom z českého mesta Košťany a slovenskej obce Košťany nad Turcom zaslala obec Valaliky.

Prvý deň sme sa všetci stretli v obci Betliar. Po milom a vrúcnom zvítaní a dobrom obede sme mali pripravenú prehliadku národnej kultúrnej pamiatky rovnomeného kaštieľa Betliar. Na poschodiach najnavštevovanejšieho kaštieľa na juhovýchode Slovenska sme sa preniesli do histórie. Prezreli sme si pôvodné zbierky, zariadenie a priestory bývalých apartmánov grófskej rodiny Andrassyovcov, ktorí patrili k najvýznamnejším aristokratom Európy v 19. storočí. Vďaka tomu, že spomínaná rodina patrila k vášnivým cestovateľom, sme na prízemí mali možnosť vidieť expozíciu egyptológie a exotických trofejí. V okolí kaštieľa sme si v príjemnom počasí mohli aspoň na chvíľu užiť nádherný historický park plný zelene. Večer v Kultúrnom dome vo Valalikoch všetkých zástupcov družobných obcí a mesta srdečne privítal starosta obce Valaliky. Spoločenským večerom nás príjemne

sprevádzala hudobná skupina Nostalgia.

Druhý deň sme začali návštevou neďalekej obce Nižná Myšľa. Tu nás s radosťou privítal a sprevádzal starosta obce Nižná Myšľa Ing. Miroslav Sisák. Spreď rímskokatolíckeho kostola sv. Mikuláša sa nám naskytl krásny výhľad na Košickú kotlinu. Odtiaľ sme sa presunuli do Myšľanského obecného múzea, ktoré sa nachádza v budove kláštora pochádzajúceho z 13. storočia. Vo výstavných priestoroch múzea sme mohli obdivovať archeologické a kultúrne pamiatky z regiónu. Následne sme sa presunuli do Archeoskanzenu Nižná Myšľa, kde sme sa ocitli v nádhernom prostredí v blízkosti Slanských vrchov. Unikátne nálezisko osád a pohrebísk a lektorka nás preniesli do doby bronzovej.

Pri opisovaní rituálnych obradov sme mali aj zimomriavky. V obci Nižná Myšľa sme ešte zostali a navštívili Rozárium u Bohušov, kde sme si vychutnali krásu, eleganciu a vôňu tisícov ruží. Neskôr sme sa vrátili do obce Valaliky a spoločne si užili 29. Valalický jarmok a hlavne koncert slovenského speváka a hudobníka Adama Ďuricu. Všetci sme sa spoločne tešili pri udeľovaní čestného občianstva obce Valaliky nášmu priateľovi pánovi Františkovi Pelzovi za významné zásluhy o vznik a rozvoj priateľských vzťahov medzi partnerskými subjektmi obcou Valaliky a mesta Košťany a za šírenie dobrého mena o Valalikoch, ako aj vrelého vzťahu k občanom obce Valaliky. Radosť sme zdieľali rovnako pri udelení čestného občianstva obce Valaliky pre nášho rodáka pána

Františka Výrostka pri príležitosti životného jubilea 70 rokov za jeho výnimočné tvorivé a umelecké výkony, vrelý vzťah k obci a šírenie jej dobrého mena.

Posledný tretí deň sme sa presunuli na Hlavnú ulicu v Košiciach. Tu nás čakala prehliadka mesta Košice s pánom Milanom Kolcunom a návšteva Podzemného múzea archeológie – Dolná brána Košice. Po dobrom obede sme sa vzájomne rozlúčili, zaspievali si spoločnú pieseň a odchádzali domov plní nových zážitkov, milých stretnutí a rozhovorov. Žiaľ, netušili sme, že jeden z nás, nám najmilší – pán František Pelz, sa s nami lúči už navždy. Dúfame, že udržiavanie a rozvíjanie priateľských vzťahov bude mať pokračovanie aj naďalej v ďalších rokoch a stretnutiach. **Lenka Buzogová**

Foto: Dušan Kmec

Ferko, ďakujeme za všetko..

V pondelok 17. júna sme sa dozvedeli smutnú správu. Vo veku nedožitých 89 rokov nás navždy opustil náš drahý priateľ pán František Pelz. Spoznali sme sa v roku 2008 pri príležitosti podpisu zmluvy o spolupráci medzi mestom Košťany, obcami Košťany nad Turcom a Valaliky.

Javil sa ako nenápadný pán v pozadí, ale postupne sme zistili, že je iniciátorom a motorom našej plodnej spolupráce. S bývalou starostkou

Košťan nad Turcom pani Ankou Hlinkovou mali vždy kopu nápadov ako spoluprácu obohatiť. Spomeniem aspoň výmenné pobyty našich žiakov základných škôl alebo iniciovanie krásneho priateľstva medzi dobrovoľnými hasičmi našich obcí. Mimochodom pán František je autorom grafického návrhu vlajky našich hasičov. Pôvodným povolaním bol grafik, ale jeho veľkou láskou bola história. Bol autorom monografie o meste

Košťany a dlhé roky pomáhal samospráve ako kronikár a predseda redakčnej rady obecných novín.

Predovšetkým to bol však dobrý človek. Pozorný, taktný a láskavý. Mal slovenské korene a páčilo sa mu keď ho oslovovali Ferko. Veľmi mu na našej spolupráci záležalo a my sme si s ním náramne rozumeli. Ferko, ďakujeme za všetko a budeš nám veľmi, veľmi chýbať.

Priatelja z Valalík

Krojovaná paráda

Október – mesiac úcty k starším, sme vo Valalikoch slávili prostredníctvom tradičného folklórneho podujatia s názvom Valalická krojovaná paráda. V nedeľu 6. októbra 2024 sa konala vo farskom kostole ružencová pobožnosť, na ktorej sa spievali archaické nábožné spevy z Valalík, ale aj rusínskej oblasti. Odtiaľ sa v sprievode vybrali do kultúrneho domu, účinkujúci aj diváci. V programe s názvom "Muž v premenách času", vystúpili miestna skupina Kadlubček so svojimi spevmi a tancami. Sólový spev ľudových a duchovných rusínskych piesní zaznel v podaní speváka Lukáša Leščišina. (Mimochodom známeho aj zo seriálu Dunaj.) Verbunk z Đurkova si pripravili chlapci z folklórneho súboru Hanička a Borievka. Svojím spevom obohatili podujatie muži zo skupiny Haniščaňe z Hanisky. So zvykoslovným pásmom "Dzvihaňe za parobka" sa predstavila folklórna skupina Kadlubek. Tanečníci zo súboru Borievka zatancovali Višňovského

verbunk a ženská spevácka skupina Paradne ňevesti predviedli spevácko-hovorené pásmo na tému muži, ako s nimi ťažko a bez nich ešte ťažšie.

Jedným z cieľov tohoto podujatia je vyzdvihnutie tradičného ľudového odevu. Túto krásnu tradíciu si zachovalo v našej obci niekoľko babičiek, ktoré ho nosia do dnes. Návšteve šiestich z nich sme sa mimoriadne potešili. Dú-

fame, že aj v ďalšie roky budeme môcť oslavovať naše tradície a ľudovú kultúru. Prostredníctvom tradičného odevu, spevu, tanca, ale aj tradičných jedál. Tento rok to boli „gugle“ (zemiakové placky), pečené buchty, škvarkové pagáče a slanina s oškvarkami. Aj prostredníctvom toho si pripomíname svoje korene.

Pavol Kacvinský
Foto: Dušan Kmec

Bilancia práce za rok 2024 – radosť, ale aj zodpovednosť

Paradne ňevesti začali rok dôstojnou rozlúčkou s vianočným obdobím jasličkovou pobožnosťou v obci Sokoľany.

Svoju celoročnú prácu zúročili vo februári, keď sa predstavili v STVR v relácii Kapura so zvykoslovným pásmom "Co bulo po pohrebe". Vrátili divákov do päťdesiatych rokov minulého storočia a za úspech v súťaži ďakujú hlavne obyvateľom Valalík.

Fašiangové piesne a zvyky predstavili vo viacerých domovoch dôchodcov, čím potešili hlavne starkých. Nechýbali ani na domácom pódiu na Radostníku – oslave Dňa matiek. V júni

sa zúčastnili slávnosti Najsvätejšieho Božieho tela v Katedrále sv. Alžbety v Košiciach. Svojím programom oživil valalický jarmok.

Na oslavách Regionálneho združenia obcí Hornád v Skároši predstavili vo vlastnom podaní valalickú svadbu – čriepky v podobe svadobných, pomaly zabudnutých piesní.

Bolo im ctou prijať pozvanie na Podroháčske folklórne slávnosti v Zuberici. Dva dni hudby, spevu. Obzvlášť potešilo vystúpenie v Skanzene oravskej dediny.

Východoslovenské múzeum otváralo výstavu Ad maiorem Dei gloriam, kde sa Paradne ňeves-

ti stali súčasťou procesiového sprievodu.

Na hrade v Kremnici si užili ukážky organovej hudby a oživil ju svojim spevom v Kaplnke sv. Ondreja. Prvého septembra už tradične vystúpili na Dni kroja v Banskej Bystrici. V októbri na Valalickej krojovanej paráde predstavili rôzne fiktívne osudy a životné príbehy. Svojím programom potešili starších aj v susednej Geči.

Do konca roka majú ešte naplánovanú Katarínsku veselicu v Haniske. Pred Adventom ich už tradične čaká, práca na výrobe a výzdobe adventného venca v obci.

Počas vianočného obdobia majú naplánované vystúpenie na podujatí Košické zlaté Vianoce na Hlavnej ulici. Nezabúdajú ani na Valaličanov, ktorým spríjemnia predvianočný čas.

Paradne ňevesti sa tešia na nové výzvy v roku 2025.

Margita Ivanová
Foto: Martina Čigašová

Tancujem, tancujem, nožki me ňeboľa

Príznačný text ľudovej piesne pre folklórnu skupinu Kadlubek v tomto roku. Letná sezóna bola plná tanečných a speváckych vystúpení. Vo Valalikoch spolu s detskou zložkou Kadlubček to boli deň matiek a dni obce. V susedných dedinách sme vystúpili väčšinou na súkromných a rodinných oslavách. Od Trsteneho pri Hornáde, cez Ždaňu a Seňu až po Kokšov – Bakšu. Priniesli sme kúsok tradičného folklóru medzi divákov. Vystúpenie na stavaní májov na Hlavnej ulici v Košiciach, ale aj u susedov v Bakši boli práve o šírení tradičnej ľudovej kultúry z Valalík. Stalo sa zvykom, že v lete nesmieme chýbať na spoločnom tancovaní karičky v rámci festivalu Čassoviafolkfest v Košiciach. Dalším milým podujatím bolo vystúpenie na festivale „U Čemernim vešelo“ a na oslavách 770. výročia obce Pusté Čemerné. Veľmi pekným príkladom reprezentácie miestnych zvykov bolo v auguste vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach počas prezentácie výstavy Mater Dei, kde sme spolu s Paradnymi ňevestami ukázali, ako sa v minulosti naši predkovia vydali na mariánske púte. Vyvrcholením nášho snaženia bola Valalická krojovaná paráda, kde sme priniesli ukážku zvykoslovného pásma s názvom „Dzvihaňe za parobka.“ Do konca roka nás ešte čaká veľké množstvo podujatí, na ktoré sa intenzívne pripravujeme.

Text a foto:
Pavol Kacvinský

Týždeň detskej radosti

Detský tábor je skvelým miestom, kde deti môžu stráviť čas plný zábavy, dobrodružstiev a pre mnohé z nich je práve tábor jedným z najkrajších zážitkov celého leta. Ani tento rok nebol výnimkou a druhý júlový týždeň sa v našej obci takýto tábor vďaka Obecnému úradu Valaliky a za pomoci animátorov uskutočnil. Témou celého týždňa bola rozprávka SpongeBob, a práve preto, podľa hlavných aktérov tejto rozprávky, boli deti začlenené zábavnou formou do jednotlivých skupiniek. Každé ráno deti absolvovali rozcvičku na dopravnom ihrisku, po ktorej

boli odhodlané a nabudené na celodenný program plný aktív. Začiatok tábora sa niesol v duchu zoznamovania a spoznávania nových kamarátov, skupinových hier či rôznych aktivít rozvíjajúcich nielen tímovú prácu. V Obecnej knižnici si deti vyrobili záložky do knihy, tzv. knihorožky. Pre deti bol pripravený aj celodenný výlet do Starého Ľubovne, kde so svojimi animátormi objavovali krásy hradu a skanzenu. Hľadaním pokladu, ktorého trasa viedla po našej obci, deti nadobudli zručnosti ako je vynaliezavosť, orientácia v priestore, tímová spolupráca či

riešenie rôznych úloh. Ani tento rok nesmela chýbať večerná opekačka, no novinkou bol piatkový program pod vedením pani Greculovej, v ktorom sa objavili aj maskoti SpongeBob a Peppa Pig. Vyvrcholením celého týždňa boli deťmi obľúbené vodné akti-

vity spojené so zábavou a smiechom. Na záver celého tábora si animátori s deťmi zaspomínali na krásne zážitky, užívali si nové priateľstvá, či niektorí sa už tešili na budúcoročný tábor.

Daniela Arvaiová
Foto: Jakub Nižník

Rodinný advent

Na december sme pripravili pre obyvateľov obce všetkých vekových kategórií pestrú paletu podujatí a aktivít, z ktorých si môže vybrať každý.

V piatok 6. decembra 2024 má sviatok svätý Mikuláš, ktorý už tradične poteší deti v našich školách a zdravotníckych zariadeniach obce.

V nedeľu 8. decembra 2024 od 15.00 hod. bude mať premiéru podujatie **"Adventom to začína"**. V rámci neho sa môžete tešiť na výstavu vianočných dekorácií, prác, ikebán, betlehémov a výrobkov učiteľov a žiakov našich škôl, Klubu seniorov a šikovných občanov našej obce. Sprievodným podujatím budú **tvorivé dielne** pod vedením Eleny Čigašovej, Martiny Čigašovej, Pavla

Kacvinského a Beáty Leškovej. V programe vystúpia žiaci Základnej umeleckej školy, nebude chýbať občerstvenie, prekvapenie a možno príde aj Mikuláš..

P.S: Záujemcovia o vystavenie svojich diel ich môžu od 1. decembra 2024 zaniest' do Obecnej knižnice Valaliky.

V stredu 11. decembra 2024 o 18.00 hod. sa nám podarilo zabezpečiť predstavenie Slovenského komorného divadla z Martina, ktoré uvedie vo veľkej sále KD Valaliky hudobnú biografiu Karola Duchoňa – **"Zem pamätá"** autorov Jiřího Havelku a Róberta Mankoveckého. Vstupenky si môžete zakúpiť v Obecnej knižnici Valaliky. Cena vstupenky je 10 eur. Za sprostredkovanie ďakujeme nášmu rodákovi Františkovi Výrostkovi.

Nedeľa 15. decembra 2024 bude patriť veľkému Vianočnému koncertu a výstave výtvarných prác Základnej umeleckej školy Valaliky, ktorý sa uskutoční vo veľkej sále KD Valaliky od 16.00 hod.

Pomyselnou bodkou za tohoročnými podujatiami bude **"Posedenie pri stromčeku"** v utorok 17. decembra 2024 od 13.00 hod. vo veľkej sále KD Valaliky, ktoré je určené pre všetkých občanov obce Valaliky nad 70 rokov a osamelých občanov (vdovy a vdovci) nad 65 rokov. Radi by sme pozvali všetkých záujemcov, žiaľ kapacita veľkej sály nám to neumožňuje. V programe vystúpia deti a učiteľia našich škôl, ZSS Paradne ňvesti a FSK Kadlubek a Kadlubček. Nebude chýbať

občerstvenie. Seniori dostanú domov pozvánku. Ak by ste pozvánku náhodou nedostali a ste v spomínaných vekových kategóriách vedzte, že ste srdečne vítaní.

Prajeme vám krásny adventný čas.

Martina Matiová
Foto: Dušan Kmec

Mikuláš v MŠ Domček 2023

Posedenie pri stromčeku 2023

Obnovený Pohár starostu obce Valaliky

Tento futbalový turnaj vznikol v roku 1981 ako Pohár predsedu MNV (Miestneho národného výboru). V tých časoch to bola veľká udalosť a dovoľm si tvrdiť, že to bol „sviatok“ v obci. Túto tradíciu sa snažili obnoviť naši aktívni športovní spoluobčania a preto navrhli usporiadať futbalový turnaj O pohár starostu obce, kedy za jednotlivé časti obce medzi sebou hrajú neaktívni hráči.

Po niekoľkoročnom prerušení (pre nezaujem o usporiadanie zo strany hráčov i usporiadateľov) tradičného futbalového turnaja, sa v sobotu 29. júna 2024 uskutočnil na futbalovom ihrisku vo Valalikoch obnovený Pohár starostu obce.

Hralo sa na ihrisku od šesťnástky po šesťnástku, po 8 hráčov. Jednotlivé zápasy skončili takto:

Bernátovce – Buzice 1:3

Góly: Vladimír Palenčár / Marek Palenčár, Pavol Horváth, Štefan Szilágyi

Všechsvätých – Košťany 0:4

Góly: 2x Jozef Onda, 2x Lukáš Labič

Zápas o tretie miesto:

Bernátovce – Všechsvätých 3:1

Góly: 3x Štefan Horváth / Róbert Fečko

Finále:

Buzice – Košťany 2:0

Góly: Michal Tokarčík, Peter Sepeši

Vít'azné mužstvo Buzíc

- Konečné poradie:**
1. Buzice
 2. Košťany
 3. Bernátovce
 4. Všechsvätých

Najlepší strelec z mužstva Bernátoviec - Štefan Horváth strelil tri góly.

Najlepší brankár z mužstva Bernátoviec - Stanislav Peterčák.

Vít'azom a účastníkom turnaja poďakoval

starosta obce Štefan Petrik, ktorý v družnej debate a pri dobrom guláši vyjadril presvedčenie, že tento turnaj o rok zorganizujeme opäť a zaujme svoje tradičné miesto v kalendári významných podujatí obce ako tomu bolo v minulosti. **Veríme, že sa opäť takto budeme stretávať a radosť sa.**

Jaroslav Janočko

foto: Janka Timková

Futbalová prípravka v akcii

Dnešné deti trávajú čoraz viac času sedením či už v škole alebo doma, čo môže mať dopad na ich fyzické zdravie. Preto sme nesmierne radi, že vo Valalikoch majú deti možnosť venovať sa najpopulárnejšiemu športu na svete, futbalu. V polovici októbra sa ukončila jesenná časť futbalovej súťaže Košice-okolie v kategórii U9, kde sa predstavili aj hráči FC Valaliky. Pod vedením trénerskej dvojice Michal Hudák a Dušan Ujházi chlapci obsadili 7. miesto. Ako to u prípravkárov býva, dôležitejšie ako umiestnenie v tabuľke je individuálny rozvoj, spolupráca na ihrisku aj mimo neho a samozrejme zábava. Malých futbalistov momentálne čaká zimná príprava, ktorá bude doplnená o niekoľko turnajov, kde si zmerajú sily s okolitými tímami.

Okrem kategórie U9 našu obec reprezentujú aj chlapci

U 13

U 9

z U13, ktorí obsadili 3. miesto a na ktorých sme nesmierne hrdí. Čo sme si nemohli nevšimnúť je zvýšenie záujmu o futbal aj v ostatných vekových kategóriách, čo dáva predpoklad rozvoja mládežníckeho futbalu vo Valalikoch. Samozrejme, so zvýšeným záujmom bude potrebná aj dodatočná podpora budovania a rozvoja infraštruktúry. Všetci dobre vieme, že pekné a kultúrne prostredie pozitívne vplýva na motiváciu, výkon a výsledky (to platí asi pre všetky oblasti života). Samozrejme, je dôležité poďakovať nielen obci, predsedovi klubu Michalovi Hudákovi, že vytvorili podmienky pre naše ratolesti, ale hlavne rodičom, ktorí deti k futbalu vedú, čím zároveň podporujú ich aktívny a zdravý životný štýl.

Dušan Ujházi

Foto: Michal Hudák

Majstrovstvá Slovenska v stolnom tenise

Už niekoľko rokov stolnotenisové súťaže v mládežníckych kategóriách končia bojom o tituly medzi najmladšími chlapcami a dievčatami. Záverečný turnaj o majstrov Slovenska bol pridelený STO Valaliky. Tridsaťdva chlapcov a dvadsaťštyri dievčat dokázalo, že úroveň hry je stále vyššia. Náš oddiel reprezentovali tri dievčatá.

Snažili sme sa, aby deti nespomínali iba na boje o medaily, ale aby si odniesli peknú spomienku na Valaliky. Náš starosta Ing. Petrik pripravil deťom pekné suveníry, o ktoré mali záujem aj rodičia. Po jeho príhovore sa začalo súperenie o medaily. Hralo sa bez problémov, na čom majú rozhodujúci podiel naši rozhodcovia.

Po skončení súťaží v sobotu ostali už len tí najlepší, ktorí si v nedeľu podelili 32 medailí. Žiaľ,

naším hráčom sa do záverečných bojov nepodarilo postúpiť. Nesklamali a pri kúsku šťastia mohla byť aj medaila. Nevadí! O rok budú mať Linda Némethová, Katka Sebejová aj ostatné šancu znovu.

Priebeh turnaja bol hladký. Nevyskytli sa žiadne sťažnosti na rozhodcov, organizátorov či na stravu.

Naši hostia sa lúčili s poďakovaním a tým, že do Valalík opäť radi zavítajú. Delegát Slovenského stolnotenisového zväzu nešetril slovami chvály na adresu organizátorov.

Dlhoročný aktívny funkcionár a tréner **Ladislav Andor** počas turnaja **oslávil 80 rokov**. Tlieskala celá hala. Všetko naj!

Stolnotenisové zápolenie, radost' i slzy sklamaní svojim fotoaparátom zachytil a fotky spracoval pán Dušan Kmec. Dakujeme.

Roman Takáč
Foto: Dušan Kmec

Stretnutie pri mariáši

Priaznivci kartovej hry mariáš usporiadali už 29. ročník Majstrovstiev Valalík v tejto hre pre bystré hlavy. Majstrovstiev sa zúčastnilo dvadsaťštyri domácich a niekoľko hráčov z blízkeho okolia. Hralo sa v pohostinstve U Jakaba, trojkoľovo po jednej hodine. Víťazom sa stal Peter Eliáš, druhé miesto obsadil Imrich Pachinger, pred tretím Milanom Bernátom.

Po vyhodnotení sa v družnej debате rozoberali jednotlivé partie a všetci účastníci si pochutnali na skvelom guláši. Záverom patrí poďakovanie organizátorom – Pavlovi Lackovi, Štefanovi Bačovi a Pavlovi Eliášovi, ktorí prítomných pozvali o rok na ďalší ročník turnaja.

Jaroslav Janočko
Foto: Štefan Bačo

BK Valaliky
Pozýva deti hrať bedminton

Bedmintonový krúžok pre deti
od 8 do 15 rokov

KDE?	Telocvičňa ZŠ Valaliky
KEDY?	Pondelok a Piatok od 16:30h
Cena:	5€/mesiac

Kontakt: 0506639985